VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży**
(nr 39)
z dnia 22 czerwca 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 39)

22 czerwca 2016 r.

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, obradująca pod przewodnictwem posła **Rafała Grupińskiego (PO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. (druk nr 553) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 617) w zakresie:

1) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie,

a) dochody i wydatki,

b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

c) dotacje podmiotowe, przedmiotowe i celowe,

d) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu oświaty i wychowania;

2) części budżetowej 28 – Nauka,

a) dochody i wydatki,

b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

c) dotacje podmiotowe i celowe,

d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,

e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu nauki;

3) agencji wykonawczych:

a) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,

b) Narodowe Centrum Nauki;

4) państwowego funduszu celowego – Fundusz Nauki i Technologii Polskiej,

5) części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe,

a) dochody i wydatki,

b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

c) dotacje podmiotowe i celowe,

d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,

e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu szkolnictwa wyższego;

6) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 40,

7) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działu 803 – Szkolnictwo wyższe (wydatki, dotacje celowe),

8) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk,

a) dochody i wydatki,

b) dotacje podmiotowe i celowe;

9) części budżetowej 65 – Polski Komitet Normalizacyjny,
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) środki europejskie na finansowanie projektów PKN;

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r. (druk nr 618), w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli: **Teresa Czerwińska** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Marzena Drab** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Paweł Rowiński** wiceprezes Polskiej Akademii Nauk wraz ze współpracownikami, **Zbigniew Błocki** dyrektor Narodowego Centrum Nauki, **Tomasz Schweitzer** prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, **Piotr Prokopczyk** dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Stanisław Różycki** wiceprezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego, **Włodzimierz Hausner** doradca prezesa Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, **Jan Szmidt** przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, **Julian Srebrny** Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność" Uniwersytetu Warszawskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Muszyńska**, **Mariusz Pawełczyk** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Bardzo proszę o przerwanie rozmów. Mamy dzisiaj posiedzenie dość długie, ale przede wszystkim ważne. Stwierdzam kworum. Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Porządek dzienny posiedzenia obejmuje: w punkcie pierwszym – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. (druk nr 553) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 617) w zakresie: części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie, części budżetowej 28 – Nauka, agencji wykonawczych: Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Centrum Nauki, państwowego funduszu celowego – Fundusz Nauki i Technologii Polskiej, części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w zakresie pozycji 40, części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działu 803 – Szkolnictwo wyższe, części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk, części budżetowej 65 – Polski Komitet Normalizacyjny, w punkcie drugim – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r. (druk nr 618) w zakresie działania Komisji.

Chciałbym powitać wszystkich naszych gości, oczywiście wszystkich państwa posłów. Witam panią minister Teresę Czerwińską oraz panią minister Marzenę Drab oraz pana dyrektora Piotra Prokopczyka z Najwyższej Izby Kontroli, pana Zbigniewa Błockiego – dyrektora Narodowego Centrum Nauki oraz wszystkich gości, których nie wymieniłem z imienia i nazwiska.

Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Nie słyszę. Myślę, że jest wystarczająco obszerny. Wobec tego stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny. Przystępujemy do realizacji punktu pierwszego, czyli rozpatrzenia i zaopiniowania Sprawozdania z wykonania budżetu państwa w 2015 r. w części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie. Proszę o zabranie głosu przez panią minister – podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Marzenę Drab.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Marzena Drab:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni posłowie i szanowni państwo. Przedłożyliśmy, jako Ministerstwo Edukacji Narodowej, Informację z wykonania budżetu za 2015 r. w bardzo szczegółowej formule. Ja skupię się tylko najważniejszych kwestiach.

Plan dochody w części 30 – Oświata i wychowanie kształtował się w wysokości 8 693 tys. zł. Z tego w dziale 75 – Administracja publiczna 218 tys. zł, w dziale 801 – Oświata i wychowanie 8 474 tys. zł. Dochody zostały zrealizowane w kwocie 6 933 tys. zł, co stanowi 79,8% planu. Niższy poziom wykonania dochodów wynikał głównie z uzyskania mniejszych niż planowano wpłat rejestrowanych jako dochody w dziale 801, m.in. w tytułu opłat wnoszonych przez osoby, które złożyły deklaracje o przystąpieniu do egzaminów eksternistycznych oraz egzaminów zawodowych, ale ostatecznie nie przystąpiły do egzaminów.

Jeżeli chodzi o wydatki w części 30 – Oświata i wychowanie, kształtowały się następująco. Zaplanowano je w kwocie 433 098 tys. zł, z tego plan po zmianach z uwzględnieniem zwiększeń z rezerw celowych i rezerwy ogólnej budżetu państwa oraz zmian między wydatkami bieżącymi majątkowymi wyniósł 498 497 tys. zł. I z tego wydatki ogółem zostały wykonane w kwocie 482 451 tys. zł, czyli 96,8% planu rocznego.

Wydatki były ponoszone w ramach ośmiu działów klasyfikacji budżetowej. I tak, w dziale 150 – Przetwórstwo przemysłowe, zaplanowano wydatki w wysokości 1 000 tys. zł na dotacje przedmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, na dofinansowanie podręczników szkolnych do kształcenia w zawodach i profilach kształcenia ogólnozawodowego. Powyższe wydatki wykonano w kwocie 977 tys. zł, co stanowi 97,7% planu.

Dział 750 – Administracja publiczna. Zaplanowano wydatki w rozdziale 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, z przeznaczeniem na finansowanie zadań związanych z funkcjonowaniem urzędu ministra. Plan po zmianach wyniósł 43 074 tys. zł, natomiast zrealizowano go w kwocie 41 637 tys. zł, co stanowi 96,7% planu. Niewykonanie wydatków w planowanej wysokości wynikało z uzyskania oszczędności w toku realizowania poszczególnych zadań.

Dział 752 – Obrona narodowa. Wydatki w tym dziale zostały zaplanowane w wysokości 4 tys. zł i zostały w 100% zrealizowane.

Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa. W tym dziale zaplanowano wydatki na zarządzanie kryzysowe w łącznej wysokości 16 tys. zł i zrealizowano je również w 100%.

Dział 801 – Oświata i wychowanie. Wydatki w tym dziale zostały zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2015 w łącznej kwocie 378 149 tys. zł. Plan po zmianach wyniósł 430 885 tys. zł, a wykonany został w 96,9%, co stanowi 417 280 tys. zł. Wydatki w tym dziale były realizowane w ramach siedmiu rozdziałów klasyfikacji budżetowej. Najwyższe wydatki zostały poniesione w rozdziale 80145 – Komisje egzaminacyjne, na zadania związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem egzaminów zewnętrznych oraz na funkcjonowanie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i ośmiu okręgowych komisji egzaminacyjnych, jak również na realizację projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Wydatkowano środki w kwocie 214 472 tys. zł, co stanowi 98,2% planu.

W rozdziale 80195 – Pozostała działalność, m.in. wydatkowano środki na realizację zadań związanych z opracowaniem oraz wydaniem podręcznika do klasy I, II i III szkoły podstawowej, organizację olimpiad, konkursów i turniejów, administrowanie programem „Erasmus+”, zapewnienie dostępu do podręczników szkolnych i książek pomocniczych dla uczniów niewidomych, słabowidzących, składki do organizacji międzynarodowych, refundację kosztów kształcenia dzieci pracowników Agencji FRONTEX oraz przyznanie nagród ministra edukacji narodowej nauczycielom za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze. Wydatkowano kwotę 72 513 tys. zł, co stanowi 92,6% zaplanowanych wydatków.

W rozdziale 80146 – Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli, wydatkowano środki na realizację zadań związanych ze wspieraniem szkół i placówek, wspieraniem edukacji zawodowej i ustawicznej oraz szkolenia metodyczne dla nauczycieli polonijnych. Na te zadania wydatkowano środki w wysokości 61 808 tys. zł, co stanowi 95,2% planu. Niewykonanie wydatków w planowanej wysokości związane jest z realizacją projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i wynika przede wszystkim z uzyskania oszczędności, które powstały w wyniku przeprowadzonych postępowań z zastosowaniem prawa zamówień publicznych, zwrotów niewykorzystanych dotacji na koniec realizacji

projektów, naturalnych oszczędności powstałych w toku realizacji zadań w ramach projektów.

W rozdziale 801135 – Szkolnictwo polskie za granicą, sfinansowane były zadania realizowane przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą. Były one związane z kierowaniem nauczycieli do szkół za granicą oraz kształcenie w systemie ramowym i uzupełniającym dzieci i młodzieży polskiej w szkołach poza granicami kraju. Na te zadania wydatkowano kwotę 39 737 tys. zł, co stanowi 99,8% zaplanowanych wydatków.

Dział 853 – Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej. W ramach tego działu zaplanowano środki na realizację kursów języka polskiego i adaptacyjnego dla repatriantów i członków ich najbliższej rodziny. Plan wyniósł 983 tys. zł, a zrealizowany został w kwocie 362 tys. zł, tj. 36,8% planu. Przyczyną niewykorzystania środków w pełnej wysokości była mniejsza niż zakładano liczba chętnych do udziału w kursach i obozach adaptacyjnych.

Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza. Plan po zmianach wyniósł 14 535 tys. zł, z czego zrealizowano 14 177 tys. zł, co stanowi 97,5% zaplanowanej kwoty. Wydatki w tym dziale realizowane były w następujących klasyfikacjach budżetowych. W rozdziale 85412 – Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, zaplanowano wydatki w kwocie 5 746 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 5 545 tys. zł, co stanowi 96,5% planu. Środki zostały przeznaczone na wsparcie działań skierowanych do dzieci i młodzieży w obszarze wolontariatu oraz edukacji pozaformalnej, promowanie współpracy między szkołami i organizacjami pozarządowymi, szkolenia młodzieży na podstawie porozumień z organami administracji rządowej oraz zadań zleconych. W rozdziale 85413 – Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju, zaplanowano wydatki w kwocie 7 820 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 7 663 tys. zł, co stanowi 98% zaplanowanej kwoty. Środki te były przeznaczone na realizację zadania związanego z wypoczynkiem letnim organizowanym dla dzieci i młodzieży polonijnej oraz Polaków zamieszkujących za granicą. W rozdziale 85414 – Pomoc materialna dla uczniów, zaplanowana kwota wynosiła 969 tys. zł. Zrealizowano ją w 100%.

Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Tutaj kwota zaplanowana wynosiła 8 000 tys. zł. Zrealizowana została w 100%. Środki te zostały przeznaczone na dotację podmiotową z budżetu państwa dla instytucji kultury Centrum Nauki Kopernik.

Wydatki budżetu środków europejskich. Plan po zmianach na 2015 r. wyniósł 222 499 tys. zł, a zrealizowany został w kwocie 209 454 tys. zł, tj. 94,1% zaplanowanej kwoty. Powyższe środki przeznaczono na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Niewykonanie wydatków w planowanej wysokości wynika przede wszystkim z uzyskania oszczędności, które powstały w wyniku przeprowadzonych postępowań z zastosowaniem prawa zamówień publicznych, zwrotów niewykorzystanych dotacji na koniec realizacji projektów, naturalnych oszczędności powstałych w toku realizacji zadań w ramach projektów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, pana dyrektora Prokopczyka o zabranie głosu.

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję panie przewodniczący. Szanowni państwo. Najwyższa Izba Kontroli, jak corocznie, na początku 2016 r. przeprowadziła kontrolę wykonania budżetu państwa w części 30. W ramach kontroli przeprowadziliśmy badanie prawie 18% wydatków. Na podstawie tego badania stwierdzono, że gospodarowanie środkami publicznymi było zgodne z założeniami i zasadami przyjętymi w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych do tej ustawy. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Stwierdzona nieprawidłowość czy też raczej uchybienie nie miało wpływu na realizację tej części budżetu, a polegało na zamieszczeniu z opóźnieniem ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Dodatkowo chciałbym podkreślić, że w ramach kontroli wykonania budżetu państwa Najwyższa Izba Kontroli bada również poprawność sporządzania rocznych łącznych jednostkowych sprawozdań. I w przypadku tych sprawozdań opinia Najwyższej Izby Kontroli również jest pozytywna, w części 30. Sprawozdania łączne zostały sporządzone na podstawie sprawozdań jednostkowych. Natomiast sprawozdania jednostkowe zostały sporządzone na podstawie ewidencji księgowej. Sporządzenie ich było prawidłowe, a dane zawarte w ewidencji księgowej odzwierciedlały faktyczny stan transakcji zawieranych i operacji gospodarczych przeprowadzonych w tej części.

W związku z tym, konkludując – sprawozdania przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków a także należności i zobowiązania w 2015 r. Sprawozdania te zostały sporządzone terminowo i zgodnie z rozporządzeniem ministra finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym.

Jeżeli chodzi o realizację zadań przez ministra edukacji narodowej określonych w budżecie w układzie zadaniowym – tutaj też jest pozytywna ocena realizacji tych zadań przez Najwyższą Izbę Kontroli. Zadania zostały zrealizowane. Jedynie w przypadku jednego miernika nie określono jego wartości, co wynikało z przesunięcia tego zadania na rok 2016, w celu ujęcia dodatkowych zadań edukacyjnych mających służyć pomiarowi.

W związku z tym jeszcze raz chciałbym powiedzieć – Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniała wykonanie budżetu państwa w 2015 r. w części 30 – Oświata i wychowanie i w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości o charakterze systemowym odstąpiła od sformułowania wniosków bądź uwag. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Proszę panią przewodniczącą Krystynę Szumilas o przedstawienie koreferatu i wniosków do naszej komisyjnej opinii.

Poseł Krystyna Szumilas (PO):

Dziękuję bardzo panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, jak już przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli powiedział, ocena wykonania budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie jest pozytywna. Nie sformułowano wniosków. Również moja opinia i wniosek dotyczący tej części będzie wnioskiem o pozytywne zaopiniowanie wykonania tej części budżetu państwa w 2015 r.

Jeżeli chodzi o szczegółowe uwagi, dotyczą one dochodów w części 30. Chodzi o to, aby zwrócić uwagę na dobre planowanie dochodów. Rzeczywiście jest to dość trudne, ponieważ zmieniające się prawo oświatowe powoduje, że zaplanowanie dochodów nie jest proste, ale jednak warto tutaj w taki sposób planować, żeby nie trzeba było nowelizować budżetu państwa.

Pozytywną informacją, dotyczących wykonania budżetu państwa w części 30, jest to, że w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza planowane środki na wypoczynek młodzieży polonijnej w kraju wzrosły 10-krotnie (z 700 tys. zł do 7 000 tys. zł). Te dodatkowe środki pochodziły w rezerwy celowej MSZ na współpracę z Polonią i Polakami za granicą. Skutkowało to tym, że w koloniach i obozach edukacyjnych uczestniczyło 4 580 dzieci polonijnych z ponad 30 krajów. Dla porównania w 2014 r. w obozach uczestniczyło 469 reprezentantów środowisk polonijnych na Wschodzie.

Warto również zwrócić uwagę, że w budżecie w układzie zadaniowym wszystkie przyjęte wskaźniki zostały osiągnięte, w tym, w ramach funkcji 16 – Polityka zagraniczna, zadanie 16.4 – Wspieranie Polonii i Polaków za granicą, którego celem było wspieranie potencjału Polonii i Polaków za granicą przy wykorzystaniu promocji i budowy pozytywnego wizerunku Polski w świecie. Miernikiem realizacji celu była liczba beneficjentów różnych działań edukacyjnych wspierających Polonię i Polaków za granicą. Planowano 1600 osób, osiągnięto 8 213 osób. Tak znaczne zwiększenie liczby beneficjentów wynikało z większej niż zakładano liczby chętnych do uczestnictwa w szkoleniach. Co skutkowało również zwiększeniem wydatków na ten cel ze środków rezerwy celowej MSZ – Współpraca z Polonią i Polakami za granicą. Wydatki poniesione na realizację tego zadania to kwota 10 040 tys. zł, a planowano 1 059 tys. zł.

Warto zwrócić uwagę na średnioroczne zatrudnienie, które wynosiło 1 437 etatów i było niższe od zatrudnienia w roku 2014 o 58 etatów. Z wyjaśnień Ministerstwa Edukacji Narodowej wynika, że zmniejszona liczba etatów to wynik kończenia się projektów unijnych, a więc stracili pracę pracownicy zatrudnieni przy projektach. W związku z tym pytanie do Ministerstwa Edukacji Narodowej – jak będzie wyglądała sprawa zatrudnienia do realizacji projektów unijnych w następnej perspektywie? W perspektywie, która w tej chwili się rozpoczyna. Czy Ministerstwo Edukacji Narodowej ma jakieś plany z tym związane? Czy monitoruje ten proces i czy potencjał osób, które pracowały przy projektach w poprzedniej perspektywie będzie w jakiś sposób wykorzystany do realizacji następnej perspektywy?

To wszystkie moje pytania i uwagi. Tak, jak powiedziałam na początku, proponuję pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu państwa w części 30. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Pani poseł koreferent właściwie już otworzyła dyskusję zadając pytania. Bardzo proszę, czy ze strony państwa posłów są pytania do pani minister lub koreferentki? Nie ma. W takim razie, pani minister – czy mogę prosić o odpowiedź na pytania pani poseł?

Podsekretarz stanu w MEN Marzena Drab:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo. Rzeczywiście tak się dzieje, że projekty, które się kończą, lub które się zakończyły, wiążą się również z zakończeniem zatrudnienia osób, które pracowały przy tych projektach. W tej chwili rozpoczynamy kontraktowanie nowej perspektywy i tak naprawdę, to będziemy zatrudniać „pod" potrzeby. W tej chwili mamy w planie zatrudnienie 19 osób. Oczywiście jest to w formie ogłoszonych konkursów, więc każdy ma prawo startować – i ten, kto pracował, i ten kto nie pracował. Tu jest sprawa otwarta. W budżecie skalkulowano 100 etatów, ale będziemy realizować tylko tyle, ile rzeczywiście będzie wymagała potrzeba pracy przy projektach.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. W takim razie poddaję pod głosowanie wniosek…Choć może tak podejdziemy do tego. Otóż, mam wniosek pani poseł Krystyny Szumilas o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu państwa w 2015 w zakresie części 30 – Oświata i wychowanie. Czy jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania wniosku? Nie słyszę sprzeciwu. Wobec tego nie musimy głosować. Rozumiem, że Komisja pozytywnie zaopiniowała wykonanie budżetu w części 30.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania Sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 28 – Nauka, agencji wykonawczych: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Narodowe Centrum Nauki oraz państwowego funduszu celowego – Fundusz Nauki i Technologii Polskiej. Bardzo proszę panią minister, podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Teresę Czerwińską o zabranie głosu.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Teresa Czerwińska:

Dziękuję bardzo. Szanowny panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, szanowni państwo. Chciałabym pokrótce złożyć informację dotyczącą wykonania budżetu w 2015 r. w części 28 – Nauka. Po pierwsze, jeśli chodzi o dochody budżetowe, w ustawie budżetowej na rok 2015 dla części 28 – Nauka zaplanowano dochody w wysokości 21 140 tys. zł. W wyniku ustawy o zmianie ustawy budżetowej na rok 2015 planowane dochody zostały zwiększone do poziomu 49 961 tys. zł i zrealizowane w kwocie 56 357 tys. zł, co stanowi blisko 113% wykonania, jeśli chodzi o plan. Dochody uzyskano m.in. z tytułu rozliczenia środków budżetowych z lat ubiegłych, ze zwrotów niewykorzystanych dotacji, grzywien i kar pieniężnych oraz odsetek.

Po drugie – wydatki budżetowe. W ustawie budżetowej na rok 2015 w części 28 – Nauka wydatki zaplanowano w łącznej kwocie 7 308 125 tys. zł, z tego w ramach środków budżetu państwa 5 412 356 tys. zł i budżetu środków europejskich 1 895 769 tys. zł. W wyniku nowelizacji ustawy budżetowej wydatki te uległy zmniejszeniu o 30 422 tys. zł,

czyli do poziomu 7 277 703 tys. zł. W trakcie trwania roku budżetowego, na mocy decyzji ministra finansów, plan wydatków zwiększono łącznie o 950 085 tys. zł, do wysokości 8 227 788 tys. zł, z tego w ramach środków budżetu państwa 5 637 622 tys. zł i budżetu środków europejskich pozostałe, czyli 2 590 166 tys. zł.

Plan wydatków zrealizowano w kwocie 7 899 412 tys. zł, tj. w 96%. Z tego w ramach środków z budżetu państwa 5 547 529 tys. zł i odpowiednio, jeśli chodzi o środki europejskie, 2 351 883 tys. zł. W ogólnej kwocie zrealizowanych wydatków zasadnicza część dotyczyła wydatków w dziele 730 – Nauka, tj. 7 681 937, czyli 97% ogółu wydatków. Pozostałe wydatki w kwocie 217 475 tys. zł wykonano w trzech działach budżetowych: w dziale 750 – Administracja publiczna, w dziale 752 – Obrona narodowa, w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Mając na uwadze wykonanie w dziale 730 – Nauka, w ramach wydatków w kwocie 7 681 937 tys. zł zrealizowano wydatki bieżące, czyli dotacje, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki bieżące jednostek, w kwocie 4 606 852 tys. zł, z czego wydatki majątkowe krajowe 172 484 tys. zł, wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich 552 329 tys. zł, oraz wydatki z budżetu środków europejskich – 2 350 272 tys. zł.

Przedstawię teraz pokrótce największe pozycje wydatków. Największy udział w zrealizowanych wydatkach bieżących miała grupa wydatków przekazanych dotacji z budżetu państwa, w kwocie 4 238 248 tys. zł, z czego dotacji podmiotowych 1 991 852 tys. zł, w tym przekazane jednostkom naukowym: Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowemu Centrum Nauki. Do tego dotacja celowa, tj. 2 246 396 tys. zł, w tym przekazane jednostkom naukowym: Narodowemu Centrum Badań Rozwoju i Narodowemu Centrum Nauki oraz OPI, czyli Ośrodkowi Przetwarzania Informacji – Państwowemu Instytutowi Badawczemu.

Druga pozycja to wydatki majątkowe, inwestycyjne. Wykonane wydatki majątkowe obejmowały kwotę 1 909 037 tys. zł, w tym 1 736 418 tys. zł na inwestycje zrealizowane w ramach II osi priorytetowej infrastruktura sfery tzw. B+R. Łącznie, tzn. uwzględniając środki europejskie i współfinansowanie krajowe, na realizację wydatków finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej wydatkowano 2 902 601 tys. zł. W tej kwocie wydatkowano środki na Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, tj. 2 790 883 tys. zł, Program Operacyjny Kapitał Ludzki 47 149 tys. zł, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 1 869 tys. zł, Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2007-2013 – 12 535 tys. zł, Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz na projekty realizowane w ramach programów Unii Europejskiej sfinansowane ze środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, tj. 45 532 tys. zł.

W dziale 750 – Administracja publiczna zrealizowano wydatki budżetowe w kwocie 35 372 tys. zł, czyli wykonano na poziomie 82,5%. W dziale 752 – Obrona narodowa zrealizowano wydatki budżetowe w kwocie 174 103 tys. zł, czyli 99,6% planu. W ramach tej kwoty zrealizowano wydatki w zakresie badań naukowych, prac rozwojowych na rzecz obronności, w tym projektów badawczych, celowych i rozwojowych, oraz przeprowadzono szkolenia obronne w administracji rządowej w ramach Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Rzeczpospolitej Polskiej.

W dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego zrealizowano wydatki w kwocie 8 000 tys. zł. Są to wydatki przeznaczone na pokrycie kosztów związanych z finansowaniem Centrum Nauki Kopernik.

Króciutko o programach wieloletnich w roku budżetowym 2015. Jest to „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" trzeci etap – program wieloletni obowiązujący w latach 2014-2016, ustanowiony uchwałą Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2013 r. Nadzór nad realizacją i wdrażaniem wyników programu przez głównego wykonawcę i koordynatora, tj. Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, sprawował minister pracy i polityki społecznej. Program wieloletni realizowany w ramach dwóch części: część A – program realizacji i zadań w zakresie służb państwowych finansowany ze środków będących w dyspozycji ministra pracy i polityki społecznej, część B – program realizacji badań naukowych i prac rozwojowych. I tutaj są projekty finansowane ze środków będących w dyspozycji ministra nauki i szkolnictwa wyższego, za pośrednictwem

Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Na realizację programu w 2015 r. z części 28 wydatkowano kwotę 10 500 tys. zł.

Fundusz celowy, czyli Fundusz Nauki i Technologii Polskiej, tworzy się na podstawie przychodów uzyskiwanych z wpływów z prywatyzacji na wyodrębnionym rachunku bankowym (2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym, do tego dochodzą odsetki od tych środków). Dysponentem tego funduszu jest minister właściwy do spraw nauki. W 2015 r. planowane przychody funduszu wynosiły 26 500 tys. zł. Stan funduszu na początku roku wynosił 176 942 tys. zł. Przychody funduszu w roku 2015 zrealizowano w kwocie 15 246 tys. zł, w tym wpływy z przychodów uzyskiwanych z prywatyzacji – 872 tys. zł, co stanowiło 57,5% planu określonego w ustawie budżetowej.

Koszty funduszu wykonane w kwocie 109 575 tys. zł, czyli nieco ponad 84% planu, przeznaczone zostały na wspieranie inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych oraz na programy dotyczące wspierania szczególnie ważnych kierunków badań naukowych lub prac rozwojowych. Na niższy niż zakładano poziom wykonania kosztów miały wpływ terminy płatności wynikające z zawartych umów z jednostkami naukowymi na realizację zadań. Stan środków funduszu na koniec roku 2015 wyniósł 82 613 tys. zł.

I teraz dwie agencje, czyli Narodowe Centrum Nauki oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Narodowe Centrum Nauki, czyli agencja wykonawcza powołana do wspierania działalności naukowej w zakresie badań podstawowych. Przychodami centrum są przede wszystkim dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych i na pokrycie bieżących kosztów i dofinansowanie inwestycji związanych z zarządzaniem wykonywanymi zadaniami. Ponadto NCN może uzyskiwać przychody z innych źródeł, w tym środki przekazane przez krajowe i zagraniczne podmioty finansujące programy badawcze.

W trakcie roku 2015 w planie finansowym centrum dokonano zmian wynikających z konieczności odprowadzenia przez NCN podatku dochodowego od osób prawnych od ocen sporządzanych nieodpłatnie przez ekspertów w ramach konkursu o finansowanie badań podstawowych oraz związanych z pozyskiwaniem dodatkowych środków z Komisji Europejskiej na realizację programu Horyzont 2020. Całkowite koszty w roku 2015 wyniosły 890 143 tys. zł, w tym na realizację zadań przekazano środki w wysokości 861 044 tys. zł, co stanowiło blisko 97% środków ujętych w planie po zmianach.

W ramach wydatków na działalność badawczą NCN finansował przede wszystkim realizację badań podstawowych w formie projektów badawczych, zakupy aparatury naukowo-badawczej do realizacji projektów badawczych przez osoby rozpoczynające karierę naukową, a także projekty badawcze dla doświadczonych naukowców mających na celu realizację pionierskich badań naukowych.

Druga agencja to Narodowe Centrum Badań i Rozwoju powołane do realizacji zadań z zakresu polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa. Centrum pełni także funkcję instytucji pośredniczącej dla programów operacyjnych. Przychodami NCBiR są przede wszystkim dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz pokrycie bieżących kosztów i finansowanie inwestycji związanych z zarządzaniem zadaniami. W trakcie roku 2015 w planie finansowym centrum dokonano zmian w obrębie przychodów i kosztów. Przede wszystkim w związku ze zwiększeniem środków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków europejskich. Całkowite koszty zrealizowane przez NCBiR wraz ze środkami europejskimi w roku 2015 wyniosły łącznie 5 044 612 tys. zł, w tym na realizację zadań badawczych w wysokości 4 942 794 tys. zł (z czego ze środków krajowych 1 803 007 tys. zł i odpowiednio ze środków europejskich 3 139 787 tys. zł). W ramach wydatków na działalność badawczą NCBiR finansowało realizację strategicznych programów badań naukowych, prac rozwojowych, projekty na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, projekty badawcze w ramach programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa warunków pracy" III etap, projekty na rzecz wsparcia komercjalizacji wyników badań lub prac rozwojowych i inne projekty i programy. I tutaj niższe niż zakładano wykonanie kosztów w stosunku do planu po zmianach wynikało głównie z przesunięć, które dokonywali beneficjenci w harmonogramach realizacji projektów oraz z oszczędności zgłaszanych

przez beneficjentów na koniec realizacji projektu. Wynikało to również z przesunięcia etapu podpisywania umów z beneficjentami w ramach programu Wiedza Edukacja Rozwój na I kwartał 2016 r.

Ponadto uzyskano oszczędności w kosztach funkcjonowania centrum, głównie w związku z niższym wykorzystaniem środków na wynagrodzenia dla ekspertów oceniających wnioski o dofinansowanie programów operacyjnych. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo pani minister. Czy panowie dyrektorzy zechcą zabrać głos? Pan dyrektor Błocki czy pan prof. Rowiński, czy też nie ma takiej potrzeby? Bardzo proszę.

Dyrektor Narodowego Centrum Nauki Zbigniew Błocki:

Zbigniew Błocki – dyrektor NCN. Ja tylko dodam do tego, co pani minister powiedziała, że jeśli chodzi o dotację celową wykorzystaliśmy ją praktycznie prawie w 100%, bo 99,9% minus około 9 000 zł, które pochodzą ze zwrotów z lat poprzednich, co ustawowo wraca z niewykorzystanych projektów z poprzedniego roku.

Jeśli można dodam też, że tego typu budżetowanie akurat dla takiej agencji, jak nasza, jest bardzo niewygodne, ponieważ my finansujemy projekty wieloletnie (do pięciu lat). W związku z tym to, co przyznajemy na finansowanie w danym roku, generuje dużo zobowiązań na lata przyszłe. Oczywiście staramy się robić jedno i drugie, to znaczy odpowiednio planować wydatki na lata przyszłe i wydawać pieniądze, które są w danym roku budżetowym. Z tego, co wiem, agencje tego typu na Zachodzie są finansowane w sposób czysto zadaniowy i nie ma takiego rocznego rozliczania.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Do tzw. wieloletniego czy zadaniowego budżetu kilka rządów się przymierzało, ale jak na razie wszystko jest w sferze przyszłości. Proszę pana dyrektora Prokopczyka z Najwyższej Izby Kontroli.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję panie przewodniczący. Szanowni państwo. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę wykonania budżetu państwa w 2015 r. w części 28 – Nauka, jak również wykonania planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej, a także wyjątkowo w tym roku przeprowadziliśmy kontrolę Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, pod względem wykonania planu finansowego.

Jeżeli chodzi o część 28 – Nauka, objęliśmy badaniem 15% ogółu zrealizowanych wydatków. I chciałem tu podkreślić, iż zostały one zrealizowane zgodnie z planem finansowym w sposób celowy i gospodarny. Czyli przestrzegano zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych.

Stwierdzone zostały pewne nieprawidłowości. Te nieprawidłowości dotyczyły niestarannego prowadzenia postępowania dotyczącego zakupu czasu antenowego. Nie można też było zidentyfikować, kto dokonał pewnych zatwierdzeń zapisów księgowych, dlatego, że uprawnienia miały cztery osoby i korzystały z tego samego konta. Uważamy, że jest to pewnego rodzaju ryzyko, jeżeli chodzi o kwestie związane z prawidłowością realizacji zapisów w księgach rachunkowych. Mówimy tu cały czas o poziomie ryzyka, natomiast nie mówimy o faktycznym stwierdzeniu nieprawidłowości, jeżeli chodzi o prowadzenie ksiąg rachunkowych. Tym bardziej, że kontrola wykonania budżetu państwa wcześniej była poprzedzona kontrolą dotyczącą zapewnienia jedności i przejrzystości finansów publicznych, gdzie bardzo dokładnie były sprawdzane kwestie zarówno z poprawnością prowadzenia ksiąg rachunkowych, jak i przygotowywania sprawozdań. I tam te oceny były pozytywne i nie stwierdzono nieprawidłowości.

Natomiast te uchybienia czy nieprawidłowości, o których przed chwilą powiedziałem, nie miały wpływu na pozytywną ocenę. Kalkulacja – na to też chciałbym zwrócić uwagę – wszelkich ocen, które są dokonywane przez Najwyższą Izbę Kontroli, bazuje m. in. na wysokości wydatków i na wysokości stwierdzonych nieprawidłowości w stosunku do łącznego budżetu. Tutaj nie było możliwości zmiany oceny. Ta ocena była jak najbardziej pozytywna.

Jeżeli chodzi o realizację zadań przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego w części 28, stwierdzamy w pełni realizację przyjętych mierników. Niemniej trzeba wskazać, że biorąc pod uwagę ranking szanghajski, to nadal jesteśmy notowani na dość odległych pozycjach. W rankingu szanghajskim, tj. liście 500 najlepszych uczelni na świecie, w 2015 r., jak i w latach poprzednich, dwie polskie uczelnie (Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Jagielloński) plasowały się w czwartej setce rankingu.

Jeżeli chodzi o sprawozdawczość w części 28, też jest pozytywna opinia Najwyższej Izby Kontroli, jeśli chodzi o prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań. Wspominałem już o ryzyku związanym z zatwierdzeniem zapisów księgowych przez osoby, które nie były możliwe do zidentyfikowania. To znaczy, wiadomo było o tych czterech osobach, które miały to uprawnienie, natomiast konkretnie nie było możliwości akurat w tym wypadku identyfikacji. Jeszcze raz podkreślam, że opinia jest pozytywna. Również księgi rachunkowe były prowadzone w sposób prawidłowy. Sprawozdania były sporządzane w sposób terminowy. Chodzi tu o sprawozdania dotyczące operacji finansowych, jak i sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym.

Jeżeli chodzi o Fundusz Nauki i Technologii Polskiej również ocena jest pozytywna wykonania planu finansowego. I tak samo została wyrażona pozytywna ocena, jeżeli chodzi o plan finansowy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Z mojej strony to wszystko. Jeżeli będą jakiekolwiek pytania – chętnie udzielimy odpowiedzi. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. W takim razie proszę panią poseł Joannę Schmidt o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii Komisji.

Poseł Joanna Schmidt (N):

Dzień dobry. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo. W poniedziałek miałam już okazję spotkać się na posiedzeniu Podkomisji ds. ekonomiki nauki z przedstawicielami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju i mogliśmy wejść w szczegóły, jeśli chodzi o dyskusję. Zadałam pytania, na które otrzymałam wyczerpujące odpowiedzi.

Po zapoznaniu się z informacjami o wykonaniu planu finansowego z realizacji zadań budżetu w zakresie części 28 – Nauka, Narodowego Centrum Nauka, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju i Funduszu Nauki i Technologii Polskiej, oceniam pozytywnie wykonanie tych budżetów. I to jest moja rekomendacja dla Komisji.

Krótkie uzasadnienie, aby nie powtarzać tego, co zostało zreferowane przez przedstawicieli, w którym zwrócę na kilka kwestii. Część 28 – Nauka. Oczywiście nie ma dyskusji co do tego, że nauka wciąż jest na bardzo niskim poziomie, jeśli chodzi o udział w PKB, bo jest to 0,44% i wszyscy chcielibyśmy, żeby ten udział był dużo wyższy. Ale realizacja budżetu przez wszystkie jednostki, które wspierają naukę i rozwój nauki w Polsce, badania podstawowe, prace rozwojowe, pokazują, że te instytucje są gotowe do tego, aby obsłużyć wyższy poziom dochodów w tej części budżetu.

Jeżeli chodzi o część 28 zarówno dochody, jak wydatki zostały zrealizowane zgodnie z planem. Nie wydatkowano 328 376 tys. zł, co było spowodowane głównie opóźnieniami realizacji projektów w ramach funduszy unijnych oraz zwrotami środków niewykorzystanych przez jednostki naukowe. Największy udział w wydatkach miały wydatki w dziale 730 – Nauka, które stanowiły 97% ogółu wydatków części 28 budżetu.

Jeśli chodzi o Fundusz Nauki i Technologii Polskiej, chciałabym zwrócić uwagę na pewien trend. Otóż, w latach poprzednich był bardzo znaczący udział finansowania nauki polskiej. Obecnie te przychody funduszu wyniosły 15 246 tys. zł, a koszty 110 000 tys. zł. Świadczy to o tym, że to źródło finansowania nauki wygasa. Jeżeli w 2016 r., w 2017 r. nie będą zwiększone przychody z prywatyzacji, to po prostu będzie to źródło o bardzo marginalnym znaczeniu dla nauki. Dodam jeszcze, że Fundusz Nauki i Technologii Polskiej zrealizował swój budżet w 57,5%.

Jeżeli chodzi o Narodowe Centrum Nauki zrealizowano wydatki w 97,4%. Przychody zostały zrealizowane na poziomie planowanym. W ramach przyznanych dotacji sfinansowano 6 694 projektów. Większość przeznaczona na finansowanie badań pod-

stawowych (6392 projektów). Większość jest zapewne państwu znana, bo są to: OPUS, SONATA, SONATA BIS, PRELUDIUM, MAESTRO, ETIUDA, FUGA, wspierająca młodych naukowców, stypendia doktorskie, staże po uzyskaniu stopnia doktora, finansowanie aparatury naukowo-badawczej. Narodowe Centrum Nauki wykazało oszczędności na poziomie prawie 25% na wynagrodzeniach dla ekspertów. I to była główna pozycja, na którą zwróciłam uwagę.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju jest agencją wykonawczą pośredniczącą, jeżeli chodzi o realizację projektów unijnych. Niewykonanie budżetu w części wydatków związane jest z przesunięciami dokonywanymi przez beneficjentów, z opóźnieniami uruchomienia dotacji unijnych programów, które miały miejsce dopiero w lutym 2015 r., a de facto podpisywanie pierwszych umów, pierwsze wydatki, to był okres wakacyjny lipca 2015 r. Jednak jak mnie zapewniali przedstawiciele Narodowego Centrum Badań i Rozwoju wszelkie opóźnienia, które miały miejsce w 2015 r., są do nadrobienia. Tak, aby perspektywa 2014-2020 nie była zagrożona.

Jeszcze raz powtórzę, że zarówno jeśli chodzi o część 28 – Nauka, fundusz celowy, jak i agencje (Narodowego Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju), to rekomenduję, aby wykonania budżetów tych instytucji były zaopiniowane pozytywnie przez Komisję. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Czy jest jakiś głos w dyskusji? Pan prof. Zembala, bardzo proszę.

Poseł Marian Zembala (PO):

Panie przewodniczący, państwo ministrowie, szanowni państwo. Mój głos, nie waham się tego powiedzieć, jest wyrazem uznania, że – szczególnie z mojej perspektywy, medycznej perspektywy polskiej nauki – ostatnie trzy lata są wyraźnie zaznaczone mocnym zdynamizowaniem działań i efektów. Dziękuję również obecnemu ministrowi, bo tę świeżość spojrzenia i pewną elastyczność wyraźnie to środowisko odczuwa. Ma powody, ponieważ po fizykach i chemikach – jak pokazaliśmy w starannej analizie z prof. Pączkiem – polską naukę tworzą medycy, bioinżynierowie, naukowcy, biofarmaceuci. I trzeba o tym pamiętać.

Zgadzam się, patrząc i spędzając wiele lat w różnych instytucjach, że zadaniowy sposób rozliczania, który obecne ministerstwo również w większym stopniu wprowadza i instytucje z tym związane, są przyszłością. Prosimy o tego typu kontynuację. Zresztą w rządzie pani premier Kopacz ostatnie 2-3 lata było to również widoczne.

Chciałbym zwrócić uwagę na dwie sprawy. Po pierwsze podkreślić znaczenie projektu STRATEGMED. Co dał STRATEGMED? Zintegrował środowiska naukowców i medyków wobec największych zadań, w sposób bardzo wymagający w drodze konkursowej i sprawił, że najlepsze projekty z polskim rodowodem, ale także uwzględniając Polaków za granicą, mogą być realizowane w kraju. Chcę bardzo za to podziękować. Jestem przekonany i państwo pilnujcie efektywność poprzez monitorowanie zarówno w publikacjach filadelfijskich, wdrożeniach, patentach – wczoraj słyszeliśmy dobrą wiadomość, że rok 2015 to wyraźnie zwiększona liczba patentów, wdrożeń, także po stronie medycznej. To wszystko nas cieszy i mam nadzieję, że ten rok będzie jeszcze lepszy. Natomiast chciałbym prosić, żeby STRATEGMEDU nie kończyć i otworzyć go dla przestrzeni, których nie było dotychczas. A takie przestrzenie w medycynie są. Chodzi o kolejne obszary nauki medycyny badań podstawowych – proszę tu o kontynuację. Jest to wielki i ważny obszar i nasi sąsiedzi z południa również wzorowali się na naszych rozwiązaniach.

Druga uwaga. Gdybyście państwo popatrzyli na efektywność projektów w medycynie i farmacji – proszę wybaczyć, że będę się do niej odnosił – to w jakiś sposób zapomnieliśmy albo świadomie, albo nie, że są też niekomercyjne programy badawcze. Czyli jest problem. Bo powstaje grand zamawiany, do którego ma prawo jeden minister, drugi minister, bo np. nagle mamy za dużą zachorowalność na raka jelita etc. W tej chwili tego typu projekty nie mogą być realizowane. W sumie są to duże środki. Przedstawiliśmy to stanowisko nowym władzom i poprzednim NCBiR – jest życzliwe zrozumienie. Jednak proszę państwa, członków Komisji, żeby zwrócić uwagę – my pokazaliśmy to w publikacjach na świecie, w impaktowanych czasopismach, jeżeli chodzi o efektywność i skutecz-

ność leczenia zawału serca (zabrzańskie doświadczenia) czy prof. Reguła w skriningu jelita grubego – że niewielkie środki tylko niekomercyjne wydzielone na randomizowane badania, prospektywne badania, dają siłę, która sprawi, że idziemy mocno do przodu. I o to państwa, członków Komisji, chcę dzisiaj wobec również tej perspektywy budżetu prosić. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Bardzo dziękuję panie profesorze. To jest temat do poruszenia przy konstruowaniu nowego budżetu. My generalnie podsumowujemy to, co się wydarzyło rok wcześniej. Pan prof. Witold Czarnecki, bardzo proszę.

Poseł Witold Czarnecki (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo. Chciałbym, żebyśmy spojrzeli na wykonanie ubiegłorocznego budżetu w szerszej perspektywie. W tej Komisji pracuję już 12 lat. Mam jakieś doświadczenie i chciałbym tylko przypomnieć, że wstępując do Unii Europejskiej przyjęliśmy na siebie pewne zobowiązania, a jednym ze zobowiązań jest to, że w 2020 r. nakłady na badania i rozwój, w wyniku polityki państwa, osiągną pułap 1,7% PKB. Zostało nam 4 lata. Na jakim poziomie finansujemy badania i rozwój? Dzisiaj i zawsze każdorazowo minister mnie zapewniał, że w 2020 r. na pewno osiągniemy 1,7% PKB.

Zobaczmy, jak to wygląda w części 28. Zanim zaczęliśmy korzystać ze środków unijnych, a rozpoczęła się ta perspektywa tak naprawdę realnie w 2007 r., to finansowaliśmy naukę na poziomie niewiele przekraczającym 0,3%. Dzisiaj, mimo wzrostu – bo jakiś wzrost obserwujemy w części 28 – sprawa wygląda tak, że w roku 2013 było mniej niż w 2012 r., jednak generalnie jesteśmy na poziomie 0,44% w 2015 r. Czy to nam zapewnia dojście do 1,7%? Bo to jest bardzo ważna część finansowania. Oczywiście przedsiębiorcy mają finansować, mają finansować firmy prywatne, firmy państwowe. Ale do tej pory dobiegamy do 0,8-0,9% PKB. Tak więc, żaden rząd nie osiągnie w ciągu 4 lat 1,7%. Jeśli nasz rząd by to osiągnął, to byłbym bardzo, bardzo zobowiązany pani premier Szydło, ale przed nami naprawdę ogromne zadanie. Bo mówię o pewnej skali: dzisiaj mamy 0,9% a mamy jeszcze 0,8% do nadrobienia. Środki unijne gwałtownie nam nie wzrosną. One są mnie więcej na poziomie 2 000 000 tys. zł rocznie. No, 2 000 000 tys. zł – 3 000 000 tys. zł. I to w zasadzie od 2008 r. Tak więc, przed nami bardzo, bardzo duże zadanie.

Pytanie – czy te środki wykorzystaliśmy efektywnie? I tu przejdę do budżetu, do części zadaniowej. Przy zadaniu 10.1 mamy miernik w bazie SCOPUS (liczba polskich publikacji). I tu uczciwie trzeba powiedzieć, że polski świat nauki trzyma się. Mamy ponad 1%. Moim zdaniem te wskaźniki są nawet wyższe, niż podają. Można powiedzieć, że polska nauka jest w tym obiegu światowym. Bo przy liczebności polskiego narodu (40 mln) ten 1% to zupełnie przyzwoity wynik. Jest to ponad 36 tys. publikacji w znaczących pismach. Co roku ta liczba wzrasta, czyli tu mamy dobrze.

Jak jest z drugim wskaźnikiem (chodzi o patentach)? Tu, niestety, muszę pana profesora zmartwić, bo pan był tu optymistą. Otóż, podam pewne liczby, które przemawiają do wyobraźni. W 2014 r. w Polsce przypadało 12 patentów na 1 mln mieszkańców, podczas gdy średnia unijna wynosi 131. Niemcy – 300, Szwajcaria – 800. Dlatego, kiedy słyszę, że ktoś się cieszy, że liczba patentów wzrosła ze 108 do 140, to nie wiem z czego tu się cieszyć. Mało tego, nawet te wskaźniki, które powinny rosnąć, mówią co innego. Bo na 140 patentów zgłoszonych w Europejskim Urzędzie Patentowym rejestrację uzyskało 108. Tu trzeba rewolucji. Bo jeżeli z 12 mamy dojść chociażby do tej średniej unijnej 131, to okazuje się, że drepczemy w miejscu, bo a to idziemy krok do przodu, a to krok do tyłu. Tak dalej być nie może. Jedna firma z Zielonej Góry, która powstała…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Panie pośle, mamy jeszcze bardzo dużo części budżetowych do omówienia.

Poseł Witold Czarnecki (PiS):

Panie przewodniczący, ja chcę pokazać szersze tło. Bo naprawdę mam jakieś doświadczenie i dlatego mówię o tym. Zaraz kończę. Nie chcę przedłużać, ale chcę zwrócić uwagę na naprawdę istotne sprawy, żeby te szczegóły nas nie pogubiły.

Jedna zielonogórska firma, która powstała w 2012 r., wyszła na pierwszą pozycję bez wielkich środków w Europejskim Urzędzie Patentowym. Tak więc, okazuje się, że można. A my wydajemy w sumie na badania i rozwój w ciągu 7 mniej więcej lat 30 000 000 tys. zł. Tak więc, efektywność wydatkowania sporych środków musi się zmienić. Nie można być zadowolonym z tak miernych i mizernych efektów. Mówię – nauka polska utrzymuje kontakt z nauką światową i to bardzo dobrze. Natomiast jeśli chodzi o innowacyjną gospodarkę…Patent to nie jest jedyny miernik, ale tak się akurat składa, że liczbę przyjętych patentów przyjęto jako obiektywną miarę innowacyjnej gospodarki. I w tym zakresie trzeba rewolucji. Ale oczywiście to, że wzrosło z 0,31 do 0,41% – cieszy. Tylko, że trzeba tego wzrostu znacznie, znacznie większego. Myślę, że uruchomienie przedsiębiorców daje pewną nadzieję, że ten plan pana premiera Morawieckiego, który uruchomi przedsiębiorców i firmy do finansowania, daje pewną nadzieję. Bo budżet i środki europejskie tutaj specjalnie nam tych procentów nie zwiększą, bo nie mamy takich środków. To wszystko. Oczywiście jestem za tym, żeby wykonanie budżetu w tej części zaopiniować pozytywnie. Dziękuję bardzo i przepraszam za przydługie wystąpienie.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Tak. Będę bardzo zobowiązany za zwięzłość wypowiedzi. Tym bardziej, że uruchomił pan poseł całą lawinę zgłoszeń. Pan prof. Włodzimierz Nykiel, proszę bardzo.

Poseł Włodzimierz Nykiel (PO):

Krótko. Dodatnio oceniam wykonanie budżetu. Potwierdzam znaczenie tych liczb, które tutaj padły. One pokazują niedostateczność nakładów, ale z drugiej strony trzeba widzieć związki między tymi liczbami. Jeżeli mówimy o liczbie patentów, to trzeba zadać sobie pytanie, jakie były nakłady, które owocowały tymi patentami. Słuchałem wykładu szefowej naszej instytucji patentowej, która pokazywała, że w bezwzględnej liczbie patentów rzeczywiście jesteśmy daleko, ale jeśli porównamy nasze nakłady na to z nakładami np. w Stanach Zjednoczonych czy z czołówki listy, to się okazuje, że efektywność naszych nakładów jest wysoka albo stosunkowo wysoka. Odsyłam tu do wystąpienia szefowej urzędu patentowego, bo ja tych liczb nie tworzyłem. Pamiętam nawet, że nasze miejsce za 2014 r. czy 2015 r. jest w okolicy siódmego, więc wcale nie jest tak źle, biorąc pod uwagę nakłady. Dlatego mówmy o relacji między nakładami a rezultatami. Tylko tyle. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Ad vocem pan poseł Czarnecki. Bardzo krótko oczywiście.

Poseł Witold Czarnecki (PiS):

Oczywiście. Panie profesorze, nakłady, które państwo polskie ponosi – mówiłem, że to jest 30 000 000 zł z ciągu siedmiu lat – są większe niż w Finlandii, która nas bije na głowę. Nakłady na sam urząd patentowy są niewielkie, ale jeśli chodzi o nakłady na tę sferę B+R, to są duże. To nie są małe pieniądze, w stosunku do innych państw, bo my jesteśmy wielkim krajem. I dlatego te nakłady są bardzo duże, a efekty są mizerne. Potarzam – rzeczywiście nakłady na sam urząd patentowy są bardzo małe. Ale proporcja 12 do średniej 31 i do 800 pokazuje, że jesteśmy naprawdę „liliputem". Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję. Jeszcze ktoś? Teraz pani poseł Schmidt, a potem goście.

Poseł Joanna Schmidt (N):

Panie przewodniczący, szanowni państwo. Ja też krótko. Referowałam wykonanie budżetu za 2015 r. i mogłam się odnieść do faktów, do liczb zaplanowanych i do stopnia realizacji. To, o czym rozmawiamy teraz, to kwestia planowania kolejnego budżetu i jak najbardziej jestem za tym, abyśmy wyznaczali sobie ambitne wskaźniki. Ale oczywiście musi to być obliczone na miarę możliwości realizacji przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. My, jako posłowie, możemy tylko wspierać rząd, aby stanowione prawo było otwarte na innowacje, a przede wszystkim na przedsiębiorców, aby mieli poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa w Polsce i żeby chcieli tu inwestować swoje pieniądze. My nic nie zrobimy, jeśli to będzie w oderwaniu od realiów, jakie obecnie są tworzone,

jaka jest obecna atmosfera, jeśli chodzi o inwestycje w Polsce. I tylko tyle. Oczywiście deklaruję swoje zaangażowanie w pracy Komisji nad budżetem i zakładam, że posłowie, którzy się wypowiadali, również powtórzą swoje wnioski z lat poprzednich.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę.

Członek Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność" Tadeusz Kulik:

Proszę państwa, ja mam jedną prośbę i jedno pytanie. Prośba do pani minister, aby powrócić do dobrych praktyk z lat ubiegłych i dołączać do Sprawozdania również sprawozdania merytoryczne NCN i NCBiR. Tam jest bardzo dużo ciekawych informacji. W tym roku, niestety tego nie ma. Jest tylko sprawozdanie syntetyczne finansowe NCN, z którego niewiele wynika.

W związku z tym, mając w pamięci sprawozdanie z ubiegłego roku, mam pytanie do pana dyrektora NCN. W ubiegłym roku w podsumowaniu było pewne stwierdzenie. To były trzy zdania, które wtedy cytowałem, a dziś odtworzę je z pamięci: liczba opinii zagranicznych recenzentów wzrasta, w niektórych dziedzinach osiąga 100%, jest to forma polskiej nauki. Ja to oczywiście skrytykowałem rok temu. Stąd pytanie – czy teraz nowa dyrekcja kontynuuje tą linię? To się wiąże z patentowaniem, bo to też jest ochrona naszej własności intelektualnej. Czy państwo dalej to kontynuujecie i płacąc sprzedajecie pomysły? Bo wskaźnik sukcesu tych wniosków to jest raptem 10%, czyli 90% pomysłów dobrych nie jest finansowanych w kraju. A recenzenci to nie komputer, których można zresetować. Te pomysły zostają. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Pani minister, proszę.

Podsekretarz stanu w MNiSW Teresa Czerwińska:

Od razu chcę powiedzieć, że dołączyliśmy dla Komisji Informację z wykonania planu finansowego NCN i NCBiR w pełnej wersji. Jest ona dostępna i nie wiem dlaczego mówi pan, że nie ma.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Materiały były dostępne. Pan dyrektor Błocki, proszę.

Dyrektor NCN Zbigniew Błocki:

Tak, rzeczywiści NCN ma taką politykę, że recenzentów tzw. zewnętrznych pozyskujemy głównie z zagranicy. Ja tylko chciałem zwrócić uwagę, że proces oceny w NCN jest dość skomplikowany, jest dwuetapowy. Obie części są rozpatrywane przez panel kilkunastoosobowy składający się z polskich naukowców. Dodam – najlepszych. Spotykają się oni dwa razy i decydują o skierowaniu do drugiego etapu, do recenzji zewnętrznych. I rzeczywiście, staramy się żeby to byli głównie recenzenci zagraniczni. Chodzi o to, żeby porównać. Nie ma czegoś takiego, jak nauka polska. Jest nauka światowa i musimy się ze światem porównywać. Chciałem powiedzieć, że są kraje, które pod tymi wszystkimi względami, o których państwo dziś mówią, znacznie lepiej od nas wypadają – np. Austria, w której z założenia wszystkie recenzje są wysyłane za granicę. W agencji austriackiej po prostu w 100% tak jest.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Czy jest jeszcze jakiś głos? Pan Srebrny, bardzo proszę.

Członek Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" Uniwersytetu Warszawskiego Julian Srebrny:

Panie przewodniczący, państwo ministrowie. Padły tu pewne liczby. Ja państwu przesyłałem chyba 2 miesiące temu zestawienie z EUROSTATU. Jeszcze raz chcę je przypomnieć. Nakłady z budżetu państwa (pomijając nakłady z Unii Europejskiej) – poniżej 0,3% PKB. W 2020 r. pieniądze z Unii Europejskiej mogą zniknąć i jeżeli nie wzrosną w międzyczasie nakłady z budżetu państwa, to sądzę, że będzie klęska. Po prostu nie wykorzystamy tych inwestycji, które zostały zrobione. Bo nakłady z Unii Europejskiej idą na inwestycje, na budynki, aparaturę, ale ludzie, którzy tam są, muszą być finanso-

wani z pieniędzy budżetowych. Tak więc, jeżeli nie będzie istotnego wzrostu, to po prostu będzie klęska.

Według moich obliczeń, jeżeli chcemy, żeby z budżetu państwa szło 0,7% PKB w roku 2020, to od najbliższego budżetu roku 2017 powinien być wzrost o 2 000 000 tys. zł co roku. Dopiero wtedy osiągniemy nakłady z budżetu państwa 0,7% PKB. Dlatego bardzo apeluję, żeby zapamiętać tą liczbę i żeby naprawdę zacząć działać w tym kierunku. Jeżeli trzeba będzie 8 000 000 tys. zł dodać w roku 2020, będzie to niemożliwe, ale systematyczny wzrost jest po prostu konieczny. W tej chwili mamy lukę pokoleniową. Młodzi ludzie nie wybierają kariery naukowej. Nie mamy doktorantów na Politechnice Warszawskiej itd. Zatem, jeżeli to nie wzrośnie, będzie duże nieszczęście.

Teraz odnośnie patentów. Jeżeli weźmiemy dane z EUROSTATU to na milion dolarów zainwestowanych…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Przepraszam, nie dyskutujmy o patentach. Bardzo proszę, dyskutujmy o wykonaniu budżetu w 2015 r. w konkretnych punktach. Tak więc, będę wdzięczny za nierozwijanie tych wątków.

Członek KZ NSZZ „Solidarność" UW Julian Srebrny:

Dobrze. Ja tylko chciałem powiedzieć ogólnie: i w patentach i w publikacjach jesteśmy najtańsi na świecie. A są one na bardzo wysokim poziomie. Patenty – na trzecim miejscu na świecie. To już dziękuję, wobec tego. Chciałem tylko, by to było najważniejsze przesłanie, że bez skokowego wzrostu nakładów z budżetu na naukę daleko nie zajedziemy.

Może jeszcze odnośnie klasyfikacji. Otóż, w klasyfikacjach od roku 2010 do teraz obsuwamy się do tyłu, niezależnie od tego czy wierzymy tym klasyfikacjom. Z tej „szanghajskiej" czwartej setki Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Jagielloński znalazł się już prawie w szóstej setce. PAN w swojej kategorii był na 70 miejscu, teraz jest na 130. Tak więc, jeżeli chcemy zahamować ten „postęp", to coś trzeba zrobić. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Padł wniosek ze strony koreferenta pani poseł Schmidt o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu państwa w 2015 r. w części 28 i towarzyszących jej centrach nauki. Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji? Nie ma. Wobec tego stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek pani poseł Joanny Schmidt.

Przechodzimy do następnych zadań, a więc do rozpatrzenia i zaopiniowania Sprawozdania z wykonania budżetu państwa w 2015 w zakresie części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w zakresie poz. 40, części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działu 803 – Szkolnictwo wyższe.

Pani minister – bardzo proszę kolejny raz o zabranie głosu.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Teresa Czerwińska:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Krótka informacja na temat wykonania budżetu w części 38. Po pierwsze dochody budżetowe. W znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2015 plan dochodów w części 38 określono w kwocie 16 043 tys. zł, głównie z tytułu pobierania przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego opłat dotyczących kosztów postępowania opiniodawczego w ramach wystawiania pozwoleń na utworzenie uczelni niepublicznej, wydawania odpisów i zaświadczeń z rejestru uczelni niepublicznych oraz zwrotu środków i odsetek z niewykorzystanych w latach ubiegłych dotacji celowych. Łączne wykonanie dochodów w części 38 wyniosło 17 994 tys. zł, czyli na poziomie 112,2% planu w znowelizowanej ustawie budżetowej. Dochody wykonane w dziale 803 uzyskano głównie z tytułu zwrotu przez uczelnie niewykorzystanych dotacji.

Wydatki budżetowe. W znowelizowanej ustawie budżetowej na 2015 r. w części 38 – Szkolnictwo wyższe wydatki zaplanowano w łącznej kwocie 12 240 529 tys. zł, z czego w ramach środków budżetu państwa 11 698 105 tys. zł i z budżetu środków europejskich – 542 424 tys. zł. W wyniku przeniesień środków z rezerw celowych i rezerwy ogólnej zwiększono plan wydatków o kwotę 1 103 441 tys. zł, w tym 855 082 tys. zł na wynagrodzenia dla pracowników uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra właści-

wego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego oraz 6 uczelni prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe finansowanych z budżetu państwa na zasadach uczelni publicznych, a także pracowników uczelni wojskowych.

Minister finansów dokonał również przesunięć pomiędzy częścią 28 – Nauka oraz częścią 38 – Szkolnictwo wyższe. Przesunięcia te wynikały z konieczności zapewnienia środków na finansowanie projektów w ramach programów operacyjnych: Kapitał Ludzki, Infrastruktura i Środowisko oraz Innowacyjna Gospodarka, zwiększając planowane wydatki w części 38 o kwotę per saldo 246 465 tys. zł. W konsekwencji powyższych przeniesień plan po zmianach stanowił kwotę 13 584 615 tys. zł, z tego w ramach środków budżetowych 12 667 898 tys. zł i odpowiednio z budżetu środków europejskich 916 717 tys. zł.

Plan po zmianach zrealizowano w kwocie 13 395 674 tys. zł, co stanowiło blisko 99% wykonania. Z tego w ramach środków budżetu państwa 12 593 588 tys. zł i z budżetu środków europejskich 802 086 tys. zł.

W ramach wydatków bieżących wydatkowano 12 583 672 tys. zł, a na wydatki inwestycyjne – 812 002 tys. zł. Ujęte w obu grupach wydatków finansowanie i współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej wyniosło 1 013 193 tys. zł. W relacji do wykonania w 2014 r. wydatki w części 38 wzrosły o 751 910 tys. zł, czyli nominalnie blisko 6%.

I teraz pokrótce pewne pozycje szczegółowe w rozbiciu na wydatki bieżące i wydatki majątkowe. W ramach wydatków działu 803 w części 38 w tej podanej już kwocie 13 368 050 tys. zł wydatki bieżące w kwocie 12 556 855 tys. zł przeznaczono głównie na dotacje podmiotowe w obszarze działalności dydaktycznych dla uczelni nadzorowanych (publicznych i niepublicznych), 6 uczelni niepublicznych prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe dotowane na zasadach uczelni publicznych oraz na kształcenie osób cywilnych w 5 uczelniach wojskowych – łącznie 10 161 505 tys. zł. Poza tym na dotacje podmiotowe na pomoc materialną dla studentów i doktorantów – 1 605 874 tys. zł. Na dotacje podmiotowe dla uczelni publicznych i niepublicznych lub prowadzących studia doktoranckie jednostek naukowych na zadania projakościowe – 216 950 tys. zł. Na dotacje celowe i inne wydatki bieżące w ramach programów operacyjnych (Kapitał Ludzki, Infrastruktura i Środowisko, Wiedza Edukacja Rozwój, Pomoc Techniczna). Na świadczenia stypendialne dla osób niebędących obywatelami polskimi, którzy kształcą się w Polsce, oraz dla Polaków kierowanych za granicę w celu kształcenia lub szkolenia oraz inne świadczenia na rzecz osób fizycznych – 33 837 tys. zł. I wreszcie na dopłaty do Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich w Banku Gospodarstwa Krajowego – 27 300 tys. zł. Tyle, jeśli chodzi o najważniejsze pozycje budżetowe przy wydatkach bieżących.

Natomiast jeśli chodzi o wydatki majątkowe (inwestycyjne) w dziale 803 w części 38, to obejmowały one kwotę 811 195 tys. zł. Głównie zostały przeznaczone na dotacje na zadania inwestycyjne w programach wieloletnich, tj. Budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego – 106 977 tys. zł. Na dotacje na zadania inwestycyjne w ramach wydatków majątkowych poza program wieloletnim na zadania w zakresie działalności dydaktycznej – 131 688 tys. zł, i na zadania w zakresie pomocy materialnej dla studentów – 9 174 tys. zł oraz na dotacje celowe w ramach programów operacyjnych, czyli tych już wcześniej wymienionych oraz regionalne programy operacyjne określonych województw, jak Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013.

W dziale 750 – Administracja publiczna zrealizowano wydatki budżetowe w kwocie 11 077 tys. zł. Wydatki inwestycyjne ministerstwa dotyczące zakupu serwerów, oprogramowania, komputerów stanowiły kwotę 807 tys. zł.

W dziale 752 – Obrona narodowa zrealizowano wydatki budżetowe w kwocie 17 tys. zł, na zadania związane z przeprowadzeniem szkoleń obronnych.

W dziale 851 – Ochrona zdrowia zrealizowano wydatki budżetowe w kwocie 16 530 tys. zł, z przeznaczeniem na finansowanie z budżetu państwa składek na ubezpieczenia zdrowotne studentów i uczestników studiów doktoranckich niepodlegających obowiązkowi tego ubezpieczenia z innego tytułu opłacanych przez uczelnię. Zarówno publiczne, jak i niepubliczne, a także inne placówki, które prowadzą studia doktoranckie.

I jeszcze krótka informacja jeśli chodzi o wydatki działu 803 – Szkolnictwo wyższe, w roku 2015, które były zrealizowane w budżetach siedmiu resortów, czyli w sumie w ośmiu częściach budżetowych oraz w budżecie województwa śląskiego.

W znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2015 plan wydatków bieżących i inwestycyjnych określono w dziale 803 w skali ogólnokrajowej w kwocie 14 969 501 tys. zł. Z tego w ramach wydatków budżetu państwa 14 390 855 tys. zł i budżetu środków europejskich 578 646 tys. zł. W wyniku przeniesień środków z rezerw celowych, rezerwy ogólnej oraz zmian budżetowych, plan wydatków w dziale 803 uległ zwiększeniu do kwoty 16 526 174 tys. zł, z tego w ramach wydatków budżetu państwa 15 554 607 tys. zł i odpowiednio z budżetu środków europejskich 971 567 tys. zł. Plan po zmianach w dziale 803 zrealizowano w podanej kwocie 16 333 599 tys. zł, co stanowi 99,8% wykonania budżetu. Udział wydatków w dziale 803 w 2015 r. w stosunku do wartości PKB – 0,91%.

Chcę jeszcze powiedzieć, że największy udział w wykonaniu wydatków działu 803 mają wydatki w części 38 – Szkolnictwo wyższe, czyli te 13 368 050 tys. zł, co stanowi blisko 82% ogółu wydatków w tym dziale. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Proszę pana dyrektora Prokopczyka o krótkie, bardzo zwięzłe przedstawienie stanowiska Najwyższej Izby Kontroli.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję panie przewodniczący. Szanowni państwo. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2015 r. w części 38 – Szkolnictwo wyższe. W ramach kontroli zbadaliśmy 8,3% ogółu zrealizowanych wydatków. Zostały one poniesione zgodnie z planem finansowym, w sposób celowy i gospodarny. Przestrzegano zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych.

Jeżeli chodzi o realizację budżetu zadaniowego, to poza trzema zadaniami zostały osiągnięte wartości wszystkich mierników. Te trzy zadania zostały dosyć dokładnie opisane na str. 8 i dalszych Informacji. Jeżeli chodzi o kwestię związaną ze sprawozdawczością – w tym przypadku również Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań finansowych, zarówno łącznych jak i jednostkowych. Kwoty wykazane z sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Trzeba zatem dodać, że koncepcja systemu kontroli zarządczej zapewniła w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań finansowych. Sprawozdania przedstawiają prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań w 2015 r.

Jeżeli chodzi o ewentualne uwagi, to pojawiła się kwestia dotycząca wcześniejszego zapewnienia środków na pokrycie zobowiązań oraz weryfikowania terminu przelewania tych kwot, co też jest na str. 8 wskazane.

Tak więc, jeszcze raz podkreślam – Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w 2015 r. w części 38 – Szkolnictwo wyższe. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę panią poseł Ewę Tomaszewską o przedstawienie koreferatu i wniosków do naszej opinii.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo. Myślę, że niecelowe byłoby powtarzanie wszystkich danych, które tu przedstawiła pani minister. Wobec tego skupię się na pewnych kwestiach problemowych. Chciałam zwrócić uwagę na to, że maleje nam liczba studentów. O 3,3% zmalała liczba tych, którzy rozpoczynali swój pierwszy rok akademicki, a o 4,4% zmalała ogólna liczba studentów. W tym studentów uczelni stacjonarnych o 2%, a na studiach niestacjonarnych niemal o 9%. Trzeba sobie zdawać sprawę, że z jednej strony działa tu czynnik demograficzny, ale z drugiej strony jest to kwestia związana z emigracją wielu rodzin za lepszymi dochodami na Zachód. I takie kwestie należy brać pod uwagę przy rozważaniu jak będzie wyglądać szkolnictwo wyższe w przyszłości.

Druga kwestia, na którą chciałam zwrócić uwagę, to sprawa wniosków kredytowych dla studentów. Wiadomo, że tych wniosków spełniających kryteria było 97,4%, a tylko

75,6% wniosków zostało zrealizowanych. Jest to liczba niższa niż w latach poprzednich. Niższa też, moim zdaniem, z tego powodu, iż dochody uprawniające do takich kredytów nie są waloryzowane. Nad tym też trzeba się zastanowić.

Jeśli chodzi o zatrudnienie i wynagrodzenia w szkolnictwie wyższym – stan etatów był niższy niż w roku poprzednim o 549 etatów. W każdym bądź razie trzeba brać pod uwagę fakt, że wzrost wynagrodzeń związany z trzecim etapem zwiększania wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych nie jest w całości finansowany ze środków budżetowych. Trzeba sobie zdawać sprawę, że niektóre uczelnie po to, żeby dokonać tych podwyżek, które wynikały z przyjętych porozumień, zwalniały część pracowników. Po prostu – nie przedłużały umów. I to jest pewien poważny problem dla nas do zastanowienia.

Kolejna sprawa, na którą chciałam zwrócić uwagę, to kwestia zablokowania środków przeznaczonych na inwestycje. Chodzi tu o Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i inne uczelnie, na których środki te były przeznaczone na zakup gruntów pod inwestycje. Niepokojące jest to, że środki te nie zostały zużyte na ten cel. I to są właśnie te główne problemy, o których chciałam powiedzieć.

Natomiast zgodnie z opinią Najwyższej Izby Kontroli wnoszę o przyjęcie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za 2015 r. w części 38 – Szkolnictwo wyższe. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Czy są jakieś głosy w dyskusji? Nie ma. Wobec tego, czy jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania, na wniosek pani poseł Ewy Tomaszewskiej, sprawozdania z wykonania budżetu w tych częściach, które omówiliśmy, czyli części 38, 83, 85? Nie ma sprzeciwu. Wobec tego uznaję, że Komisja przyjęła wniosek.

Przechodzimy do omówienia wykonania budżetu państwa w części 67 – Polska Akademia Nauk. Bardzo proszę panią minister o zabranie głosu.

Podsekretarz stanu w MNiSW Teresa Czerwińska:

Dziękuję. Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Postaram się krótko przedstawić informację dotyczącą wykonania budżetu w 2015 r. w części 67 – Polska Akademia Nauk.

Po pierwsze dochody budżetowe. W ustawie budżetowej na rok 2015 w części 67 pierwotnie nie planowano dochodów budżetowych, natomiast w znowelizowanej ustawie budżetowej w części 67 uwzględniono dochody budżetowe w wysokości 161 tys. zł. Faktycznie osiągnięte w ciągu roku dochody budżetowe wyniosły 192 tys. zł, z tego największy udział stanowił zwrot środków z tytułu nadpłaconych składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Po drugie wydatki budżetowe. Wydatki na działalność Polskiej Akademii Nauk określone w ustawie budżetowej w dziale 730 na rok 2015 wyniosły 78 061 tys. zł. Stosownie do postanowień ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk wymienione wyżej środki budżetowe zostały w ciągu roku przekazane Polskiej Akademii Nauk przez ministra właściwego do spraw nauki w formie: dotacji podmiotowej – 74 879 tys. zł, dotacji celowej na inwestycje – 3 182 tys. zł. W roku 2015 PAN wydatkowała w ramach dotacji łącznie 77 877 tys. zł, co stanowi 99,8% przyznanych środków.

W ramach dotacji podmiotowej finansowana była działalność organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk w kwocie 16 683tys. zł. W ramach tej kwoty finansowane były m.in. uposażenia członków PAN, wynagrodzenia prezesa, wiceprezesów, kanclerza itd., a także rad kuratorów i ich zastępców. Z pozycji tej finansowane były również wydatki związane z działalnością bieżącą organów Akademii, takie jak: zgromadzenie ogólne, prezydium, a także korporacja uczonych, która wyraża się poprzez aktywność wydziałów, oddziałów, komitetów naukowych i problemowych.

Finansowana też była działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN w kwocie 33 796 tys. zł. Do pomocniczych jednostek naukowych zaliczamy takie podmioty jak, Biblioteka Gdańska, Biblioteka Kórnicka, Muzeum Ziemi, Archiwum Warszawy, Archiwum PAN i PAU w Krakowie, jak również zagraniczne stacje naukowe. Akademia prowadzi 7 takich stacji w stalicach państw europejskich: Berlinie, Brukseli, Paryżu, Rzymie, Wiedniu, Kijowie i Moskwie. Zadaniem tych

stacji jest promocja, popularyzacja osiągnięć nauki polskiej, a także ułatwianie poprzez swoją działalność kontaktów uczonych polskich z zagranicą.

Finansowana jest również pozostała działalność w kwocie 24 224 tys. zł. W ramach tej kwoty była finansowana obsługa administracyjna Akademii realizowana przez Kancelarię PAN, współpraca naukowa z zagranicą realizowana w ramach umów i porozumień podpisanych przez Akademię, w tym również składki do organizacji międzynarodowych. Z pozycji tej dofinansowywano także działalność instytutów międzynarodowych oraz sfinansowano koszty związane z zatrudnieniem pracowników Kancelarii PAN i utrzymaniem siedziby Akademii i jej oddziałów.

Wydatki majątkowe Polskiej Akademii Nauk określone w ustawie budżetowej na rok 2015 wyniosły, jak wspomniałam, 3 182 tys. zł, które Akademia przeznaczyła m.in. na ocieplenie elewacji zewnętrznej, przebudowę posadzek, usunięcie szkodliwych substancji w budynku Biblioteki Gdańskiej, roboty wykończeniowe wokół budynku Domu Rencisty w Konstancinie Jeziornej, wykonanie izolacji pionowych – nie chcę tu wszystkiego wyliczać, ale były to konieczne prace remontowo-budowlane.

W 2015 r. Akademia wydatkowała w ramach dotacji celowych na inwestycje łącznie 3 174 tys. zł, co stanowi blisko 100% przyznanych środków, bo 99,8%. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo pani minister. W takim razie, jeśli mogę prosić, pan Paweł Rowiński, wiceprezes PAN.

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo. Myślę, że pani minister wymieniła wszystkie ważniejsze pozycje budżetowe. Na podkreślenie zasługuje to, że wydaliśmy te pieniądze praktycznie w 100%, bo w 99,8% całego budżetu. Chcę też podkreślić – bo nie zawsze jest to natychmiast widoczne – że mówimy tutaj o budżecie, który dotyczy kancelarii jednostek bez osobowości prawnej, a nie dotyczy instytutu Polskiej Akademii Nauk. I to jest nasz główny problem – ten brak możliwości przepływu środków np. do instytutu, bo mamy bardzo dużo wyzwań, jeśli chodzi o instytuty wobec których są znane roszczenia byłych właścicieli. My nie jesteśmy w stanie wspierać tych instytutów. Ale to są tylko problemy na marginesie. Natomiast jeśli chodzi o ten budżet, to oczywiście odpowiem na każde pytanie, ale pani minister właściwie powiedziała o wszystkich ważniejszych i istotniejszych wydatkach. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

W takim razie jeszcze Najwyższa Izba Kontroli przez chwilę zajmie nam czas.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Panie przewodniczący, szanowni państwo. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w części 67 – Polska Akademia Nauk. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Paweł Skutecki – czy jest? Nie ma. W takim razie wnoszę o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu państwa w części 67 – Polska Akademia Nauk. Czy jest sprzeciw wobec tego wniosku? Nie ma. Dziękuję bardzo.

Zmierzamy zatem do następnego punktu, czyli wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 65 – Polski Komitet Normalizacyjny. Bardzo proszę o zabranie głosu przez pana prezesa Tomasza Schweitzera.

Prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego Tomasz Schweitzer:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Od roku 1994 naczelnym zadaniem PKN jest organizacja prac normalizacyjnych w Polsce, ze szczególnym podkreśleniem harmonizacji prawa technicznego polskiego z prawem europejskim. Jak co roku PKN wywiązał się ze wszystkich zobowiązań, które głównie z tego drugiego punktu zostały na Polskę nałożone.

Państwo otrzymaliście oczywiście od nas sprawozdanie, więc podniosę tylko kilka szczególnych kwestii, co wykonaliśmy, na co przeznaczyliśmy środki otrzymane z budżetu. Zgodnie z praktyką rozpocznę od dochodów. Otóż, dochody jak zwykle źle

zaplanowaliśmy, bo były większe niż planowaliśmy i wyniosły 9 600 tys. zł. Planowaliśmy niższe, ale rynek – bo nasze przychody pochodzą głównie ze sprzedaży norm – jest właściwie nieobliczalny, nieprzewidywalny. Stąd nie bardzo umiemy zaplanować jakie będą dochody w kolejnym roku. Zwróciło na to uwagę Biuro Analiz Sejmowych, że one właściwie zmieniają się z roku na rok: raz przewidujemy za mało, a raz za dużo. Dodam, że te dochody nie są kompletne, bo zgodnie z praktyką budżetową my nie podajemy dodatkowych dochodów dla budżetu państwa, które pochodzą z podatku od towarów i usług. My jesteśmy jedną z nielicznych jednostek, które taki podatek płaci. W tym roku było to około 2 000 tys. zł.

Wydatki. Jeśli chodzi o wydatki mieliśmy, jak co roku, mniej więcej 33 000 tys. zł i zużyliśmy ich – jak zwykle – mniej niż w planie, gdyż jest to konsekwencja naszej polityki oszczędzania, którą prowadzimy. Dodatkowo w tym roku mieliśmy mniej awarii i było mniej konserwacji sprzętu, który użytkujemy. Głównie chodzi tu o bardzo kosztowny sprzęt informatyczny.

W wydatkach największą grupą były wynagrodzenia – około 18 000 tys. zł. Na utrzymanie wydaliśmy około 3 000 tys. zł. Na informatykę (poza inwestycjami) około 2 800 tys. zł. Na inwestycje – tyle samo. Dodam, że w tej pozycji znalazła się inwestycja polegająca na przygotowaniu sali konferencyjno-szkoleniowej, na co dostaliśmy dodatkowe środki od ministra finansów. I rzeczywiście taką salę mamy. Wykonaliśmy ją jak zwykle po mniejszych kosztach niż przewidywaliśmy. Jest to naprawdę nowoczesna sala, która służy nie tylko pracownikom PKN, ale także udostępniamy ją instytucjom, z którymi współpracujemy.

Dużą sumę w naszych wydatkach pochłaniają także relacje zewnętrzne, tj. głównie współpraca międzynarodowa, którą musimy w ramach członkostwa w europejskich organizacjach normalizacyjnych wykonywać. Ta kwota 3 600 tys. zł jest głównie przeznaczona na składki do tych organizacji. Dodam, że oprócz organizacji europejskich współpracujemy również z organizacjami globalnymi. Tam również musimy uiszczać składki, ale są one niższe niż europejskie.

Te 33 000 tys. zł wydało w ubiegłym roku 251 osób, z czego 138 osób było zatrudnionych bezpośrednio przy harmonizacji prawa europejskiego. Dodam, że 74% pracowników PKN ma wyższe wykształcenie. Ta odpowiedzialna praca wykonywana jest za średnie wynagrodzenie około 4 700 zł, a te 251 osób – przy podziale 138 i 113 – opiekuje się 285 organami, które nie są organami PKN, ale my nad nimi sprawujemy nadzór, i to one bezpośrednio zajmują się pracami merytorycznymi. Współpracuje z nami ponad 3 tysiące osób zatrudnionych w ponad 1000 podmiotach gospodarczych oraz w instytucjach, które są z otoczenia biznesu czy nauki.

W roku ubiegłym te 285 organów i te 138 osób z PKN zrealizowało plan i wprowadziło do polskich norm 1500 dokumentów, z czego ponad 1400 to były wdrożenia norm europejskich, co pozwala naszym przedsiębiorcom funkcjonować na rynku europejskim. Bo na jednolitym rynku europejskim są stosowane takie same normy we wszystkich krajach i terminowe wprowadzenie normy europejskiej do normy polskiej gwarantuje udział polskiemu przedsiębiorcy na tym rynku. Wprowadziliśmy 288 norm europejskich po polsku. Wprowadziliśmy też w ubiegłym roku nowe produkty normalizacyjne, które pozwalają na zdalny dostęp do treści polskich norm odpłatnych. Oczywiście z dowolnego miejsca na kuli ziemskiej. Jest to czytelnia, biblioteka, dostęp do zbioru norm on line na naszym serwerze. Jest także system zarządzania normami, gdzie przedsiębiorstwo może określić zbiór norm, którymi chce się posługiwać.

Dodatkowo przystąpiliśmy do projektu wykonywanego przez niemiecką organizację normalizacyjną, polegającego na założeniu bazy terminologicznej przez umowę współpracy z niemiecką organizacją normalizacyjną. Ta baza będzie dostępna dla polskich użytkowników bezpłatnie, a znajdą się tam terminy znormalizowane, które będą wykorzystywane nie tylko przez użytkowników norm, ale także przez redakcje, naukę i tym podobne instytucje.

Jak zwykle mamy się czym pochwalić w zakresie edukacji normalizacyjnej, którą jak co roku prowadzimy przy współpracy Ministerstwa Edukacji Narodowej. Mamy dobre układy z ministerstwem. Prowadzimy popularyzację normalizacji już na pozio-

mie ponadgimnazjalnym, poprzez konferencje, konkursy dla młodzieży i dla nauczycieli. Osiągamy tu cel taki, że nowe pokolenia Polaków będą bardziej wyedukowane, jeśli chodzi o normalizację, niż to miało miejsce do tej pory.

Jeśli chodzi o nakłady na informatykę, były to, jak wspominałem, nakłady na utrzymanie systemu – mamy jeden z lepszych systemów informatycznych wśród instytucji – oraz jego modernizację, bo stale zmieniająca się technika informatyczna i zastosowane metody w organizacjach europejskich i światowych zmuszają nas do stałego podnoszenia poziomu. To wszystko, co chciałem powiedzieć. Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Bardzo dziękuję. W takim razie bardzo proszę pana dyrektora Piotra Prokopczyka z Najwyższej Izby Kontroli.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję panie przewodniczący. Jeżeli można, chciałbym przekazać głos panu wicedyrektorowi Michałowi Wilkowiczowi z Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, który to departament przeprowadzał kontrolę wykonania budżetu państwa w Polskim Komitecie Normalizacyjnym.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Proszę bardzo.

Wicedyrektor Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK Michał Wilkowicz:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo. Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie realizację budżetu w części 65 – Polski Komitet Normalizacyjny, a zakres tej kontroli obejmował analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym, wykonanie wydatków budżetu państwa, w tym również efekty uzyskane w wyniku realizacji wydatków. Kontrolą objęto wartość i prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań budżetowych, które były opracowane terminowo, kompletnie i rzetelnie. Kontrola obejmowała również nadzór i kontrolę sprawowaną przez dysponenta części budżetowej i tutaj także nie było żadnych zastrzeżeń czy uwag. Ze względu na niestwierdzenie żadnych nieprawidłowości nie formułowano wniosków pokontrolnych i oczywiście stąd jest ocena pozytywna. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo za zwięzłość. Proszę pana posła Adama Korola o przedstawienie koreferatu i wniosku do naszej opinii.

Poseł Adam Korol (PO):

Panie przewodniczący, szanowni państwo. Ja dosłownie dwa zdania na temat PKN. Podstawą prawną działania PKN jest ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji, która weszła w życie 1 stycznia 2003 r. Głównymi zadaniami PKN jest określenie stanu i kierunku rozwoju działalności normalizacyjnej, zatwierdzanie i wycofywanie polskich norm i innych dokumentów normalizacyjnych, reprezentowanie Polski w międzynarodowych i regionalnych organizacjach normalizacyjnych, inicjowanie i organizowanie pracy komitetów technicznych, opiniowanie aktów prawnych związanych z normalizacją. Są to główne zadania PKN.

Jak już pan prezes powiedział, dochody planowane w 2015 r. to 8 243 tys. zł, wykonanie było wyższe o 16%, czyli 9 557 tys. zł. Wynikało to głównie ze sprzedaży polskich norm i ze sprzedaży wydawnictw własnych oraz działalności informacyjnej i certyfikacyjnej. Tak, jak pan prezes powiedział, w PKN zatrudnionych jest 263 osób plus 3 osoby kierownictwa. Średnie wynagrodzenie z dodatkowym dochodem to 5 043 zł.

W 2015 r. zaplanowano wydatki w kwocie 303 953 tys. zł. Zrealizowano 94% budżetu, czyli zrealizowano wydatki w wysokości 32 006 tys. zł. Przyczyną niższego od planowanych wydatków była kontynuacja wprowadzenia przez prezesa PKN działalności zmierzających do obniżenia kosztów. I to chyba najważniejsze wydatki, które poniósł Polski Komitet Normalizacyjna. Ja pozytywnie oceniam wykonanie budżetu i taką rekomendację przekazuję Komisji.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Jakiś głos w dyskusji? Myślę, że Komisja podzieli mój pogląd, że dobrze jest, jak się dobrze planuje dochody. Zatem polecamy bardziej precyzyjne planowanie dochodów w przyszłości, bardziej ambitne. Czy jest sprzeciw wobec wniosku o pozytywnie zaopiniowanie wykonania budżetu państwa w zakresie Polskiego Komitetu Normalizacyjnego? Nie ma sprzeciwu. Rozumiem, że Komisja przyjęła wniosek pana posła Adama Korola w tej sprawie.

Przystępujemy do wyboru posła, który przedstawi te wszystkie skomplikowane liczby i rubryczki na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych. Bardzo proszę – pani przewodnicząca Stachowiak-Różecka proponuje, aby była to pani poseł Ewa Tomaszewska. Czy mamy zgodę pani poseł? Czy jest jakaś inna propozycja? Nie ma. W takim razie rozumiem, że Komisja przyjęła tę propozycję. Rozumiem, że w tej sprawie będzie upoważnienie dla prezydium Komisji, jeśli chodzi o sporządzenie tekstu opinii całościowej, tak? Sprzeciwu nie usłyszałem. Dziękuję.

Przystępujemy do realizacji punktu drugiego, czyli rozpatrzenia i zaopiniowania dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r. (druk nr 618) w zakresie działania Komisji. Proszę pana dyrektora Piotra Prokopczyka o zabranie głosu.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo. W 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli w obszarach: Oświata oraz Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizowała 22 kontrole, z tego 15 przeprowadził Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, natomiast 7 inne jednostki organizacyjne. Raporty były przekazywane do Sejmu i do Komisji, w związku z tym nie będę omawiał poszczególnych kontroli, które były realizowane, ale wymienię te, które wydaje się były szczególnie ważne i interesując: „Dostępność podręczników szkolnych", „Wykonywanie wybranych zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego", „Bezpieczeństwo wypoczynku dzieci i młodzieży", „Organizacja pobytu uczniów w bursach i internatach szkolnych", „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce", „Gospodarowanie nieruchomościami przez PAN", „Efekty działalności instytutów badawczych", „Kształcenie na kierunkach zamawianych", „Kształcenie na studiach doktoranckich". Jak widać tematy, które są wybieralne przez Najwyższą Izbę Kontroli, dotykają szczególnie ważnych i kluczowych obszarów czy też podobszarów w ramach czy to oświaty, nauki czy szkolnictwa wyższego. Ostatnią kontrolą dosyć interesującą, która była już przedstawiana, była „Komercjalizacja wyników badań naukowych".

Jeżeli chodzi o kontrole, które będą w 2016 r. realizowane i w tej chwili rozpoczęliśmy ich realizację – oprócz oczywiście kontroli wykonania budżetu państwa, co jest stałym działaniem Najwyższej Izby Kontroli w I kwartale – są: „Przygotowywanie do wykonywania zawodu nauczyciela", „Cyfryzacja szkół", „Przeciwdziałanie zaburzeniom psychicznym u dzieci i młodzieży szkolnej", „Wykorzystanie zwierząt w badaniach naukowych". Inne kontrole, które jednostki organizacyjne też w tym roku będą realizowały – co też może być interesujące dla państwa – to: „Zapewnienie przez gminę opieki przedszkolnej oraz opieki nad dziećmi do lat trzech w województwie świętokrzyskim", „Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych", „Funkcjonowanie świetlic szkolnych" czy „Kształcenie w szkołach dla dorosłych".

Z mojej strony to tyle. Jesteśmy gotowi odpowiedzieć na wszelkie pytanie, jeżeli chodzi o działalność Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego w obszarze działalności Komisji. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Bardzo dziękuję. Proszę panią przewodniczącą Mirosławę Stachowiak-Różecką o przedstawienie projektu opinii naszej Komisji.

Poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Krótko i zwięźle w finale przedstawię treść przygotowanej przeze mnie opinii – to za sekundę. Jednak w związku z tym, że wywiązała się w trakcie posiedzenia Komisji niezwykle interesująca dyskusja na temat patentów i innowacji, to w ślad za panem chcę

zarekomendować, zachęcić posłów do zapoznania się z kontrolami i raportami, które na tym się skupiały w ostatnim roku. Są to np. „Efekty działalności instytutów badawczych". Badanych było 8 instytutów i żeby państwa zachęcić powiem, iż okazuje się, że wdrożonych zostało tylko 20% patentów. Czyli jest to jakby nawiązanie do dzisiejszej dyskusji. Zachęcam do zapoznania się z raportem. Druga niezwykle interesująca, moim zdaniem, informacja jest zawarta w informacji z kontroli, która miała tytuł „Kształcenie na studiach doktoranckich" i „Komercjalizacja wyników badań naukowych". To, co moją uwagę zwróciło, że m.in. w instytutach badawczych nie ma wymiany pokoleniowej. To też jest problem, na który – przy okazji, kiedy mówimy i planujemy informacje – warto zwrócić uwagę. Dużo dzisiaj wysłuchaliśmy. Ja już nic więcej na ten temat nie powiem. Zależy mi tylko, by zwrócić uwagę, iż w tych raportach jest nawiązanie do naszej dzisiejszej rozmowy.

Teraz szybko przeczytam przygotowany projekt opinii: „Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2016 r. zgodnie z zakresem swojego działania rozpatrzyła Sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r. (druk nr 618), w zakresie właściwości kontrolnej Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego. Departament, w ramach współpracy z Komisją Edukacji, Nauki i Młodzieży, przekazywał do Komisji merytoryczne raporty o wynikach kontroli przeprowadzonych zgodnie z planem. Raporty te były uważnie analizowane i wykorzystywane przez Komisję w pracach na różnych etapach jej działalności. W 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli w obszarze oświaty oraz nauki i szkolnictwa wyższego skontrolowała między innymi:" – i tu wymieniam po budżecie te tytuły, na które zwróciłam państwa uwagę – „Łącznie w 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli w obszarze oświaty oraz nauki i szkolnictwa wyższego zrealizowała 22 kontrole, z tego 15 przeprowadził Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, natomiast 7 inne jednostki organizacyjne NIK. Opinia Komisji na temat Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r. w zakresie właściwości kontrolnej Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego jest pozytywna. Komisja dziękuje pracownikom departamentu za współpracę.".

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Ale nie na zawsze. W takim razie – czy jest ewentualna dyskusja w tej kwestii? Ja może tylko jedno zdanie powiem. Rzeczywiście, pani przewodnicząca zwróciła uwagę na bardzo ciekawe wątki, które uruchomiły kontrolę NIK, właśnie tegoż departamentu, a mianowicie kwestie tyczące doktorantów czy wyników prac instytutów badawczych, które były dla nas bardzo ważne, a dyskusje przy tej okazji były niezwykle interesujące.

Czy jest sprzeciw wobec opinii, którą zaproponowała pani poseł, jeśli chodzi o ten departament Najwyższej Izby Kontroli? Nie ma sprzeciwu. Rozumiem, że przyjęliśmy tą pozytywną opinię. Natomiast pan poseł Lech Sprawka chce coś powiedzieć, bardzo proszę.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Oczywiście nie jest to sprzeciw, panie przewodniczący. Ale jedna tylko uwaga. Przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli mówił o planowanych kontrolach i m.in. o kontroli w zakresie kształcenia dla dorosłych. Nie wiem na ile już zaprogramowana jest ta kontrola, i jaki jest jej zakres. Ale jeżeli mogę, chciałbym zasugerować trzy istotne problemy. Po pierwsze – kwestia rekrutacji do tych szkół, ponieważ powszechnym zjawiskiem jest rekrutacja danego słuchacza do kilku szkół. Zdarzają się takie sytuacje i tu są potyczki między organami jednostek samorządu terytorialnego a tymi podmiotami, kiedy dochodzi do kwestii dotowania.

Drugi problem to rzetelność danych przekazywanych przez te podmioty jednostkom samorządu terytorialnego we wnioskach służących naliczeniu dotacji.

Trzeci problem dotyczy sprawności kształcenia, jak się to kiedyś nazywało. Chodzi o to, że w statystykach mamy np. zdawalność egzaminu z przygotowania zawodowego – a to w większości przypadków dotyczy kształcenia dla dorosłych – ale nigdzie w materiałach statystycznych nie ma odniesienia ilu słuchaczy osiągnęło cel końcowy, w stosunku do tych, którzy w ogóle rozpoczęli kształcenie dla dorosłych. Gdyby udało się ustalić

w trakcie kontroli, ile na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego kosztuje wykształcenie technika, to byłoby bardzo interesujące. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Panie dyrektorze? Bardzo proszę.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję za tą informację. Postaramy się przekazać te uwagi, bo akurat tą kontrolę realizuje inna jednostka organizacyjna. Natomiast te wszystkie uwagi i te ryzyka, na które zwrócił pan uwagę, i prawdopodobnie dosyć poważne nieprawidłowości postaramy się przekazać. Co do samych kosztów kształcenia może być pewnego rodzaju trudność z wyliczeniem jaki jest sam koszt kształcenia np. technika. Tu już z takimi problemami spotykaliśmy się, że jakby możliwość rozliczenia samych kosztów kształcenia jest trudna, chociażby w kontroli szkolnictwa zawodowego. Natomiast spróbujemy do tego podejść i zwrócić na to uwagę. Bardzo dziękujemy za tą uwagę, zostanie to przekazane do właściwej jednostki organizacyjnej NIK.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. W takim razie stwierdzam, że na tym porządek dzienny naszego obecnego posiedzenia został wyczerpany. Zamykam posiedzenie. Jednocześnie informuję, że niedługo spotykamy się ponownie. Dziękuję bardzo.